

SK

SK

SK



EURÓPSKA KOMISIA

Brusel, 10.1.2011
KOM(2010) 810 v konečnom znení

**SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Priebežná hodnotiaca správa o vykonávaní programu Kultúra

**SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNE MU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Priebežná hodnotiaca správa o vykonávaní programu Kultúra

OBSAH

1.	ÚVOD	3
2.	ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O PROGRAME	3
3.	EXTERNÉ HODNOTENIE.....	4
3.1.	Podmienky a účel hodnotenia	4
3.2.	Metodika	4
3.3.	Zistenia.....	4
4.	Hlavné odporúčania hodnotenia a pripomienky Komisie	8
5.	Záver Komisie.....	11

1. ÚVOD

Táto správa sa predkladá na základe článku 13 ods. 3 písm. a) rozhodnutia č. 1855/2006/ES¹ z 12. decembra 2006², ktorým sa ustanovuje program Kultúra (ďalej len „program“), v ktorom sa vyžaduje správa o priebežnom hodnotení dosiahnutých výsledkov a kvalitatívnych a kvantitatívnych aspektov vykonávania tohto programu, ktorú je potrebné predložiť Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov do 31. decembra 2010. V tejto správe je uvedené stanovisko Európskej komisie k hlavným záverom a odporúčaniam strednodobého externého hodnotenia programu, ktoré možno získať na tejto internetovej adrese:

http://ec.europa.eu/culture/key-documents/doc539_en.htm

2. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O PROGRAME

Podľa rozhodnutia č. 1855/2006/ES (ďalej len „rozhodnutie“) je všeobecným cieľom programu zlepšiť spoločný európsky kultúrny priestor, ktorý sa zakladá na spoločnom kultúrnom dedičstve, prostredníctvom rozvoja kultúrnej spolupráce medzi tvorcami, kultúrnymi aktérmi a kultúrnymi inštitúciami s cieľom podporiť utváranie európskeho občianstva. Tento cieľ je potrebné dosiahnuť prostredníctvom konkrétnych cieľov programu, ktorými sú:

- podpora nadnárodnej mobility kultúrnych aktérov;
- podpora nadnárodného pohybu kultúrnych a umeleckých diel a výrobkov;
- podpora medzikultúrneho dialógu.

Tento program má tri hlavné oblasti. Sú to:

¹ Ú. v. EÚ L 372, 27.12.2006, s 1.

² Zmenené a doplnené rozhodnutím č. 1352/2008 zo 16. decembra 2008, Ú. v. EÚ L 348. 24.12.2008, s. 128.

- oblasť 1 – podpora kultúrnych činností, najmä projektov viacročnej spolupráce, opatrení spolupráce a osobitných činností;
- oblasť 2 – podpora subjektov pôsobiacich v oblasti kultúry na európskej úrovni;
- oblasť 3 – podpora analýz, zberu a šírenia informácií a činností, ktoré maximálne zvyšujú vplyv projektov v oblasti európskej kultúrnej spolupráce.

Oblasť 1 zahŕňa činnosti zamerané na spoluprácu v oblasti kultúry, granty pre literárny preklad, osobitné činnosti zahŕňajúce podporu spolupráce s tretími krajinami, európske hlavné mestá kultúry, ako aj štyri európske ocenenia v oblasti kultúry. Posledné dve činnosti riadi priamo Komisia (GR EAC), zatiaľ čo ostatné sú riadené v mene Výkonnej agentúry Komisie pre vzdelávanie, audiovizuálny sektor a kultúru (EACEA).

Tento program bol ustanovený na obdobie od 1. januára 2007 do 31. decembra 2013. Táto správa zahŕňa všetky oblasti programu (s výnimkou európskych hlavných miest kultúry, na ktoré sa vzťahujú samostatné hodnotenia³) a ich celý geografický rozsah počas prvých troch rokov realizácie programu.

3. EXTERNÉ HODNOTENIE

3.1. Podmienky a účel hodnotenia

Vykonaním nezávislého externého hodnotenia bola poverená spoločnosť ECOTEC Research and Consulting Ltd. Externé hodnotenie sa zameralo na posúdenie vykonávania programu a splnenia jeho cieľov, informovanie o tom, ako významne prispeli doposiaľ prijaté opatrenia k dosiahnutiu cieľov stanovených v rozhodnutí a k celkovým cieľom činnosti EÚ v oblasti kultúry, ako sú stanovené v článku 167 Zmluvy o fungovaní EÚ, a na poskytnutie informácií na prípravu a vykonávanie akéhokoľvek budúceho programu v oblasti kultúry, ktorý bude pokračovaním súčasného programu.

3.2. Metodika

Metodika, ktorú použil externý hodnotiteľ, je založená na sérii hodnotiacich otázok pomocou kľúčových kritérií relevantnosti, efektívnosti, účinnosti a udržateľnosti. Použité metódy analýzy zahŕňali sekundárny výskum (vrátane revízie údajov o programe); revíziu vzorky súborov súvisiacich s financovanými projektmi; 78 rozhovorov s príjemcami pomoci, orgánmi vykonávajúcimi program a ostatnými zúčastnenými stranami; osobitnú cieľovú skupinu; výmenu informácií s riadiacim výborom pre program Kultúra a 11 prípadových štúdií týkajúcich sa jednotlivých projektov. Uskutočnili sa dva prieskumy on-line: prieskum organizácií podporovaných programom a prieskum vydavateľstiev, ktoré dostali grant na literárne preklady. Miera odpovedí pre oba prieskumy bola dobrá, a to 50 % v prípade organizácií a 40 % v prípade vydavateľstiev, pričom odpovedali respondenti z 34 krajín.

3.3. Zistenia

1. Relevantnosť

³ Doplnkovosť medzi európskymi hlavnými mestami kultúry a zvyškom programu je však v tomto hodnotení zahrnutá.

Z hodnotenia vyplynulo, že program Kultúra zohráva jedinečnú úlohu pri stimulovaní cezhraničnej spolupráce, podpore vzájomného učenia sa a profesionalizácie sektora a zlepšovaní prístupu európskych občanov k zahraničným európskym dielam. Nepriamo prispieva k rozvoju obsahu, ktorý je dôležitý pre udržateľný rast a zamestnanosť, a stimuluje nový, tvorivý a inovačný rozvoj.

V správe sa zdôrazňuje, že program zohráva kľúčovú úlohu pri rešpektovaní kultúrnej a jazykovej rozmanitosti Európy a zabezpečení zachovania a podporovania kultúrneho dedičstva EÚ, ako sa uvádza v článku 3 ods. 3 konsolidovaného znenia Zmluvy o EÚ a v článku 167 Zmluvy o fungovaní EÚ, Charte základných práv EÚ (najmä v článku 22) a povinnostiach EÚ ako zmluvnej strany Dohovoru UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov.

Ciele programu prispeli k cieľom stanoveným v článku 167, pričom činnosť Únie podporí a doplní činnosť členských štátov v rámci zvyšovania znalostí o kultúrnom dedičstve a šírenia kultúrneho dedičstva európskeho významu, zachovania a zabezpečenia kultúrneho dedičstva európskeho významu, nekomerčnej kultúrnej výmeny a umeleckej a literárnej tvorby.

Hoci program predchádza novému európskemu programu pre kultúru, je medzi nimi silné prepojenie. Niektoré formy pomoci priamo súvisia s týmito politickými procesmi (platformy občianskej spoločnosti, zoskupenia pre politické analýzy a štúdie), pričom ostatné formy s nimi priamo nesúvisia, ale majú potenciál vytvoriť príklady osvedčených postupov a ponaučenia vyplývajúce zo skúseností, ktoré môžu formovať politické procesy (projekty v oblasti spolupráce, osobitné opatrenia a projekty literárnych prekladov).

Pokiaľ ide o projekty v oblasti spolupráce (vo všetkých jej formách), ktoré pohlcujú väčšinu finančných prostriedkov programu, a podporu celoeurópskych organizácií, sú veľmi relevantné pre všetky tri konkrétne ciele. Konkrétne majú potenciál priamo podporovať obdobie mobility, ako aj činnosti týkajúce sa obehu diel. Nadnárodné požiadavky pre partnerstvá zabezpečujú, že miera medzikultúrneho dialógu závisí od ich činností, v dôsledku spájania ľudí z rôznych kultúrnych prostredí. Hoci väčšina projektov podporuje medzikultúrny dialóg, typ konkrétnych činností potrebných na dosiahnutie tohto cieľa však v porovnaní so zostávajúcimi dvomi cieľmi nie je vždy evidentný. Medzikultúrny dialóg je preto vo všeobecnosti (ale nie vždy) skôr vedľajším produktom projektov ako ich prvoradým cieľom. Literárne preklady poskytujú veľmi hmatateľný prínos k cieľu nadnárodného obehu a nepriamo aj k medzikultúrnemu dialógu.

V hodnotení sa odporúča, že v budúcnosti by bolo dôležité prepracovať ciele programu, aby sa zohľadnil nedávny rozvoj politik EÚ (napríklad stratégiu Európa 2020 a európsky program pre kultúru), ako aj podmienky, ktoré vplyvajú na odvetvie kultúry a jeho potreby v nadchádzajúcom období (ako je vplyv globalizácie a prechod na digitálne technológie).

2. Účinnosť

Fakty vyplývajúce z revízie projektovej dokumentácie a prieskumov poukazujú na to, že program bol pri dosahovaní výsledkov a vplyvov vo všeobecnosti úspešný, pričom mal výrazný pákový efekt. Dokazujú to aj nasledujúce čísla. V rámci programu na obdobie rokov 2007 – 2009 sa subjektom pôsobiacim v oblasti kultúry udelilo viac ako 700 grantov, ktoré boli prerozdelené približne medzi 3 000 organizácií, ak rátame aj spoluorganizátorov, pričom tieto grantové platby presiahli sumu 120 miliónov EUR. Požiadavka na spolufinancovanie prirodzene podnietila mobilizáciu ostatných prostriedkov na vnútroštátnej úrovni. Podporované činnosti sú zamerané na širokú verejnosť a zvyšujú prístup k európskej kultúre.

Podpora literárneho prekladu umožnila počas 3 rokov preložiť viac ako 1 600 kníh, na základe čoho približne 1,4 milióna čitateľov získalo prístup k (novej) európskej literatúre.

Projekt Európske hlavné mestá kultúry pravidelne priťahuje milióny ľudí a zapája tisíce dobrovoľníkov, pričom v priebehu roka 2008 navštívilo Liverpool 10 miliónov návštevníkov. Dni európskeho kultúrneho dedičstva v roku 2009 pritiahli 25 miliónov návštevníkov z celej Európy a svedkami podujatia Európske hudobné ocenenie za najlepšie predávaný debutový album v rámci celej EÚ boli stovky tisícov Európanov prostredníctvom vysielania na 12 televíznych kanáloch a 24 rozhlasových staniciach v 24 krajinách a na internete.

Väčšina organizátorov projektov sa domnievala, že podujatia, ktoré usporiadali na dosiahnutie týchto cieľov, boli úspešné.

Ani rozhodnutie, ktorým sa ustanovuje program, ani súčasný programový sprievodca výslovne nestanovujú, aký by mal byť charakter, forma a obsah dotovaných kultúrnych aktivít. Flexibilita programu v tejto súvislosti umožňuje subjektom pôsobiacim v oblasti kultúry prijať ciele prístup v súlade so svojimi potrebami.

Okrem explicitných cieľov programu sú projekty zamerané aj na dosiahnutie rôznych iných cieľov. V typickom prípade sa konajú dva rozsiahle typy činností: kultúrne aktivity (vrátane umeleckých výmen, spoločnej kultúrnej tvorby, koprodukcí, turné a festivalov a výmen artefaktov); a podporné aktivity (výmena skúseností a vytváranie sietí, poskytovanie informácií a praktickej podpory organizátorom, vzdelávanie, odborné vzdelávanie a výskum).

Realizujú sa prostredníctvom rozsiahlej škály činností. Mobilita subjektov pôsobiacich v oblasti kultúry a obeh diel sa zvyčajne vykonávajú ako integrované činnosti, napríklad umelecké organizácie, ktoré cestujú, aby predviedli svoje nové diela, alebo umelci, ktorí vytvárajú a vystavujú nové diela počas obdobia mobility. Tieto diela predstavujú širokej verejnosti prostredníctvom vystúpení pred publikom, výstav, niekedy prostredníctvom televízie a rádia a samozrejme cez internet.

Z prieskumu vyplýva, že najväčšou prekážkou v nadnárodnej spolupráci sú náklady, v dôsledku čoho projekty nezvyknú pokračovať po skončení grantu, a to predovšetkým z dôvodu zvýšenia nákladov spojených s cezhraničnou prácou. Dlhodobý prínos však zahŕňa úlohu, ktorú program zohráva v rámci:

- posilnenia zručností a kariéry umelcov prostredníctvom skúseností s mobilitou,
- vzájomného učenia sa prostredníctvom nadnárodných výmen, vytvárania sietí a experimentovania, často v oblastiach a špecializáciách, v ktorých sú zručnosti a know-how v Európe geograficky rozptýlené, a teda aj úspor z rozsahu a podpory profesionalizácie sektora, najmä vzhľadom na pôsobenie v globálnom prostredí,
- pomoci pri riešení geografickej nerovnováhy podporovaním umelcov v krajinách, ktoré majú menšiu kapacitu, a to prostredníctvom dynamickej spolupráce programu,
- pomoci pri obeh zahraničných alebo koprodukovaných európskych diel a zvyšovania prístupu verejnosti k týmto dielam,
- podpory otvorenejšej, medzinárodnej orientácie jednotlivcov a organizácií.

Hlavná nerovnováha v programoch sa týka literárneho prekladu. Hoci táto pomoc predstavuje dôležitý prínos pri podpore obehu literárnych diel, čím sa zlepšuje prístup k zahraničnej

európskej literatúre, dominantnými zdrojovými jazykmi sú angličtina a francúzština (viac ako štyri z desiatich prekladov) a pre viac ako polovicu prekladov je cieľovým jazykom päť jazykov (taliančina, maďarčina, slovinčina, bulharčina a gréčtina). Pokiaľ ide o podporu kultúrnej rozmanitosti zvyšovaním miery prekladov do niektorých veľkých európskych svetových jazykov, ktoré môžu slúžiť ako prechodné jazyky pre ďalšie preklady do ostatných jazykov, existuje v tejto oblasti nevyužitý potenciál.

Hodnotenie preto dospelo k záveru, že program bol účinný v rámci podpory cezhraničnej kultúrnej spolupráce, podpory umeleckej a literárnej tvorby a zlepšovania obehu kultúrnych diel. Týmto spôsobom bol dôležitým prínosom k celkovému cieľu zmluvy, ktorým bolo podporovať kultúrnu rozmanitosť v celej Európe a zároveň zdôrazniť spoločné kultúrne dedičstvo.

3. Efektívnosť

Po dostupných finančných prostriedkoch bol vysoký dopyt: financovaná bola len približne jedna zo štyroch žiadostí pre oblasť projektov spolupráce a približne len jedna z troch žiadostí od organizácií aktívnych na európskej úrovni. Miera akceptovania žiadostí o literárny preklad bola vyššia, pričom finančné prostriedky získala približne polovica z nich, avšak táto úroveň vyjadreného dopytu neodráža zistenú potrebu väčšieho počtu prekladov do konkrétnych dominujúcich jazykov (najmä do angličtiny). Je potrebné poznamenať, že vo všeobecnosti je tu aj skrytý dopyt, ktorý neodráža počet predložených žiadostí, keďže v niektorých prípadoch skutočná potreba financovania nemusí vyústiť do predloženia žiadosti (napríklad z dôvodu ťažkostí pri získavaní zodpovedajúceho financovania).

Doterajšie výdavky sú vo všeobecnosti v súlade s očakávaniami, ako aj vyčlenenie prostriedkov medzi jednotlivé oblasti. Je však otázne, či relatívne obmedzený počet projektov tretích krajín, ktoré by sa mohli podporovať v rámci rozpočtu, dosiahne „kritickú mieru“, pokiaľ ide o ciele krajiny.

Efektívnosť procesu predkladania žiadostí a riadenia programu sa v porovnaní s predchádzajúcim programom Kultúra 2000 do veľkej miery zlepšila. Procedurálne úpravy vrátane úprav podľa rozhodnutia 1352/2008/ES týkajúcich sa požiadaviek na postup rozhodovania vo výboroch podľa článku 9 rozhodnutia prispeli k transparentnejšiemu a kratšiemu procesu predkladania žiadostí v porovnaní s minulosťou (skrátene o 52 až 140 dní, v závislosti od danej oblasti). Rôzne zjednodušujúce opatrenia Komisie a agentúry EACEA zjednodušili administratívne požiadavky pre žiadateľov. Účastníci programu sú s týmito úpravami a programovou príručkou, ktorá bola zavedená, aby žiadateľom poskytla podrobné a stabilnejšie informácie o predkladaní žiadostí o financovanie, vo všeobecnosti spokojní.

Kultúrne kontaktné body môžu poskytnúť uspokojivú službu a hoci je to ešte priskoro, posledné zmeny pracovných ustanovení napredujú uspokojivo vrátane pomoci zameranej na posilnenie pracovných vzťahov medzi kultúrnymi kontaktnými bodmi a agentúrou EACEA. Prijemcovia ohodnotili viditeľnosť programu Kultúra a činnosti Komisie týkajúce sa šírenia informácií vo všeobecnosti ako uspokojivé, avšak z faktov vyplýva, že by sa mohlo dosiahnuť viac, najmä vykonávaním väčšieho množstva aktivít v oblasti šírenia informácií na úrovni EÚ – napriek tomu, že sa zdôrazňuje, že sa v porovnaní s programom Kultúra 2000 výrazne zlepšili.

Pokiaľ ide o efektívnosť, hodnotiteľ dospel k všeobecnému záveru, že program prevažne splnil očakávania v súvislosti s účasťou podľa typu organizácie a z hľadiska geografickej

rovnováhy. Umožnil účasť aj mnohým neziskovým kultúrnym organizáciám a malým a stredným organizáciám. Viac ako polovica účastníkov programu pochádza z oblasti scénického umenia, existuje aj relatívne vysoký podiel „interdisciplinárnych“ umelcov, čo odráža medzidisciplinárny charakter mnohých súčasných kultúrnych aktivít. Pokiaľ ide o podiel žiadostí (hoci pokiaľ ide o mieru úspešnosti, nemusí byť tento počet nevyhnutne úmerný), pomer medzi účasťou a veľkosťou krajiny je vo všeobecnosti uspokojivý, s výraznou výnimkou pre literárny preklad.

4. Udržateľnosť

Pokiaľ ide o udržateľnosť, mnohé projekty spolupráce vyústili do následných aktivít, vytvorili pevné základy pre budúce činnosti, posilnili dlhodobý prínos a vytvorili partnerstvá dostatočne silné na to, aby pretrvali. Ich prebiehajúce činnosti spolupráce však do veľkej miery závisia od schopnosti organizácie pokračovať v práci na medzinárodnej úrovni aj po skončení financovania projektu. V mnohých prípadoch náklady súvisiace s nadnárodnou spolupracou znamenali, že projekty neboli schopné pokračovať po skončení financovania projektu alebo len v obmedzenej miere. Kultúrna a jazyková „roztrieštenosť“ v Európe, ako aj súčasný hospodársky rozvoj – a ich vplyv na verejné výdavky na kultúru a umenie – predstavujú podľa správy výzvy pre trvalú mobilitu a obeh diel, budovanie kapacity a tým udržateľný rozvoj v tomto odvetví.

Pokiaľ ide o organizácie aktívne na európskej úrovni a podporované v rámci oblasti 2, z uvedených faktov vyplýva, že počet týchto organizácií bude v určitej forme pokračovať aj bez grantu EÚ, aj keď v obmedzenej miere.

Projekt európske hlavné mestá kultúry často zanechal trvalý odkaz pre dané mestá vo forme novej kultúrnej infraštruktúry a aktivít, väčšej kapacity v rámci miestneho odvetvia kultúry a správy kultúry, oživenia kultúrnej scény a skutočného zlepšenia obrazu mesta.

4. HLAVNÉ ODPORÚČANIA HODNOTENIA A PRIPOMIENKY KOMISIE

Hodnotiteľ vydal na základe zistení 17 odporúčaní. Sú uvedené kurzívou (zatiaľ čo stanovisko Komisie je uvedené štandardným písmom) a zoskupené do dvoch hlavných kategórií podľa toho, či sa týkajú ďalšieho vykonávania súčasného programu Kultúra do roku 2013 alebo návrhu nového programu (po roku 2013).

1. Súčasný program

Odporúčanie č. 1

Komisia by mala pokračovať v revízií výšky grantov vyčlenených na literárny preklad s cieľom zabezpečiť ich súlad so sadzbami uplatňovanými na trhu.

Odporúčanie č. 2

Neexistuje žiadna priama výhoda, pokiaľ ide o trvalú podporu festivalov ako samostatnej podoblasti v rámci oblasti 2. Takáto podpora bola zmenená v novej programovej príručke, ktorý bol uverejnený v máji 2010, s osobitnou podoblasťou vytvorenou v rámci oblasti 1, aby ich bolo možné podporovať ako projekty, a nie cez granty vyčlenené na prevádzku. Festivaly môžu teda naďalej podávať žiadosti týkajúce sa projektov spolupráce za predpokladu, že spĺňajú príslušné kritériá, napr. že sú založené na dohode o spolupráci.

Odporúčanie č. 3

Malo by sa dokončiť zavádzanie zmien v pracovných dohodách kultúrnych kontaktných bodov a vykonať akékoľvek úpravy, ktoré sú potrebné v rámci napredovania projektu, a zabezpečiť neustále zlepšovanie so zreteľom na zaistenie čo najlepších služieb pre subjekty pôsobiace v oblasti kultúry.

Odporúčanie č. 4

Mali by pokračovať každoročné návštevy projektov uskutočňované Komisiou/agentúrou EACEA s cieľom pomáhať príjemcom pomoci a zabezpečiť, aby Komisia/agentúra EACEA bola oboznámená s obsahom projektov.

Odporúčanie č. 5

Záverečné správy by mali vyžadovať, aby projekty v oblasti spolupráce a organizácie pôsobiace na európskej úrovni uvádzali počty jednotlivcov využívajúcich obdobie mobility.

Odporúčanie č. 6

Súčasnú úsilie o propagáciu výsledkov projektu prostredníctvom každoročných konferencií a publikácií by malo pokračovať a ak to zdroje umožnia, mali by sa zväziť ďalšie činnosti tohto druhu. Kultúrne kontaktné body by mali vyzvať príjemcov projektov, aby sa podelili o svoje skúsenosti na miestnych informačných dňoch.

Stanovisko Komisie

Komisia s týmito odporúčaniami vo všeobecnosti súhlasí. V roku 2007 sa začal rozsiahly proces zjednodušenia, ktorého výsledkom boli výrazné zlepšenia riadenia a vykonávania súčasného programu vrátane mnohých aspektov, ktorými sa zaoberá správa hodnotiteľa a ktoré zainteresované strany všeobecne ocenili.

Konkrétnejšie, od roku 2010 sa festivaly podporujú skôr vo forme projektov ako prostredníctvom prevádzkových grantov. Ako sa uvádza v správe, z tohto dôvodu sa už zaviedlo odporúčanie č. 2. Pokiaľ ide o odporúčanie č. 1 (paušálne sadzby pre literárne preklady sa prehodnocujú každé dva roky: keďže takéto prehodnotenie sa uskutočnilo začiatkom roku 2010, nasledujúce prehodnotenie je naplánované na rok 2012); odporúčanie č. 3 (pracovné dohody kultúrnych kontaktných bodov zamerané na zlepšenie poskytovaných služieb sa plne uplatňujú od roku 2010 a momentálne – za súčasných podmienok – ich možno považovať za stabilné počas trvania súčasného programu) a odporúčanie č. 4 (zvýšenie počtu navštívených projektov, najmä agentúrou EACEA, umožňuje Komisii/agentúre EACEA získať oveľa lepší prehľad o podporovaných aktivitách so zreteľom na lepšie monitorovanie a presadzovanie), Komisia už v súčasnej štruktúre programu uskutočnila potrebné zmeny. Bolo by zaujímavé ďalej zvyšovať počet zapojených osôb alebo osôb využívajúcich výhody mobility ako výsledok odporúčania č. 5. Keďže by to znamenalo mierne zmeny šablón agentúry EACEA pre záverečné správy projektov, je potrebné posúdiť najvhodnejší čas na zavedenie tejto prípadnej zmeny.

Pokiaľ ide o činnosti zamerané na propagáciu výsledkov projektu (odporúčanie č. 6), bude sa pokračovať v každoročných konferenciách a publikáciách, pričom Komisia preskúma realizáciu ďalších možností pomocou zdrojov, ktoré má k dispozícii. Pokiaľ ide o informačné dni, ktoré organizujú dané kultúrne kontaktné body, mnohé z nich sa už od roku 2010 väčšmi

zameriavajú na výmenu skúseností z podporovaných projektov a v prípade potreby a podľa možností zapájajú zástupcov Komisie/agentúry EACEA.

2. Budúci program

Odporúčanie č. 7

Mali by sa preskúmať všeobecné a konkrétne ciele budúceho programu, aby odrážali vývoj od realizácie posledného programu vrátane zmien ovplyvňujúcich odvetvie kultúry a politický rozvoj, ako je stratégia EÚ 2020, jej hlavné iniciatívy a európsky program pre kultúru.

Odporúčanie č. 8

Mala by sa zväziť primeraná výška maximálneho spolufinancovania v rámci programu. Relatívne nízka úroveň maximálnej výšky spolufinancovania umožňuje financovať väčšie množstvo projektov; mimoriadne nízka úroveň spolufinancovania však môže subjekty odradiť od podania žiadosti a realizácie ambiciózných projektov. Ak však miera spolufinancovania neodráža realitu (napr. rôzne škrty verejných financií na vnútroštátnej úrovni, hospodársky pokles, ktorý sťažuje získavanie súkromného sponzorstva atď.), mnohí kultúrni činitelia by sa mohli cítiť vylúčení z uplatňovania v rámci programu, čo by mohlo neúmyselne zabrániť dosiahnutiu cieľov programu. V budúcom programe by sa preto mali pozorne prehodnotiť výhody a nevýhody miery spolufinancovania so zreteľom na jeho ciele a priority, ako aj prevládajúce okolnosti.

Odporúčanie č. 9

Malo by sa naďalej pokračovať v medziodvetvovom prístupe programu, ktorý by mal odrážať realitu rozvoja v odvetví kultúry vrátane vplyvu digitalizácie, v rámci ktorého čoraz viac splyvajú hranice medzi jednotlivými odvetviami, pričom je čoraz bežné aj experimentovanie medzi odvetviami.

Odporúčanie č. 10

Malo by sa preskúmať aj to, či by sa malo zachovať rozlišovanie medzi viacročnými a dvojročnými projektmi spolupráce so zreteľom na skutočnosť, že sa snažia dosiahnuť rovnaké ciele.

Odporúčanie č. 11

Malo by sa zväziť zapojenie tretích krajín, pretože súčasný prístup založený na výbere jednej alebo viacerých krajín pre konkrétny rok má, ako sa zdá, preukázateľne obmedzený dlhodobý vplyv, pretože nedosahuje kritickú mieru.

Odporúčanie č. 12

Keďže aj napriek jednotnému trhu a voľnému pohybu pracovníkov naďalej pretrvávajú mnohé prekážky mobility a obehu, malo by sa zväziť poskytovanie podpory pre lepšie informácie/znalosti a vypracovanie usmernení pre subjekty pôsobiace v oblasti kultúry, ktoré musia pracovať v inej krajine EÚ.

Odporúčanie č. 13

Komisia a agentúra EACEA by mali zvážiť spôsob, ako by sa mohli viac podporiť literárne preklady z menej zastúpených jazykov (najmä z jazykov nových členských štátov) do tých dominantnejších, ako sú angličtina, francúzština, nemčina a španielčina, ktoré často slúžia ako pilotné jazyky pre ďalšie preklady, čím by boli hodnotným prínosom k podpore kultúrnej a jazykovej rozmanitosti. Mali by sa preskúmať aj ostatné iniciatívy s cieľom pomôcť stimulovať preklad literárnych diel.

Odporúčanie č. 14

Mala by sa preskúmať aj zmena kategórie „siete na presadzovanie kultúrnych záujmov“ na „siete“, keďže organizácie nemusia nevyhnutne zohrávať úlohu, ktorá spočíva v presadzovaní kultúrnych záujmov, aby mohli prinášať dôležité výhody pre mobilitu umelcov, obchodovanie s dielami a pod.

Odporúčanie č. 15

Hodnotenie poukázalo na potrebu a potenciál programu stimulovať nový, tvorivý a inovačný rozvoj a štruktúry, avšak náklady, ktoré vznikli v dôsledku nadnárodnej spolupráce, môžu sťažiť udržanie štruktúr alebo projektov po skončení grantu EÚ. Z tohto dôvodu by sa malo preskúmať, ako možno pomocou budúcich kritérií na pridelenie dosiahnuť rovnováhu medzi stimulovaním vzniku nových a inovačných aktivít a štruktúr a zároveň zabezpečiť, aby zavedené štruktúry, ktoré v rámci podpory cieľov programu s jasnou pridanou hodnotou pre Európu zohrávajú stále a základnú úlohu, neboli sankcionované.

Odporúčanie č. 16

Mala by sa zohľadniť úloha, pracovné dohody a procesy na určenie kultúrnych kontaktných bodov v každom novom programe. V prípade potreby by sa mali preskúmať s cieľom zohľadniť požiadavky nového programu a vzhľadom na osvedčené postupy v ostatných programoch EÚ.

Odporúčanie č. 17

Riadenie budúceho programu by malo byť v záujme žiadateľov a príjemcov čo najefektívnejšie a najjednoduchšie, v rámci možností, ktoré ponúkajú finančné nariadenia, pričom bude vychádzať z pokroku dosiahnutého v rámci súčasného programu.

Stanovisko Komisie

Komisia vo všeobecnosti súhlasí s týmito odporúčaniami a v čo najväčšej možnej miere ich zohľadní pri príprave svojho návrhu programu po roku 2013. Týka sa to jeho obsahu a riadenia, ktoré chce Komisia zachovať čo najjednoduchšie a najefektívnejšie.

5. ZÁVERY KOMISIE

Komisia súhlasí s celkovým hodnotením hodnotiteľa, že program zohráva jedinečnú úlohu pri stimulovaní cezhraničnej kultúrnej spolupráce a podpore prínosov uvedených v časti o zisteniach. Program primerane zabezpečuje vykonávanie opatrení EÚ v oblasti kultúry, ako sa uvádza v článku 167 zmluvy, a splnil ciele stanovené v rozhodnutí.

Zo záverov hodnotiteľa vyplýva, že v obmedzenom počte konkrétnych oblastí by sa mohli dosiahnuť malé zlepšenia a že účastníci sú vo všeobecnosti spokojní s programom a hodnotiteľ uznáva jeho jedinečnú pridanú hodnotu pre Európu. V hodnotení sa takisto zdôrazňuje, že dopyt odvetvia kultúry po tomto type podpory EÚ môže byť v niekoľkých nadchádzajúcich rokoch naďalej značne vysoký, pričom sa môže ešte zvýšiť, a že program prispieva k rozvoju obsahu a znalostí, ktoré sú nevyhnutné pre udržateľný rast a zamestnanosť v budúcnosti a pre nový, tvorivý a inovačný rozvoj.

Komisia od roku 2007 podstatne zintenzívnila konzultácie s odvetvím kultúry a v rámci tohto procesu venuje náležitú pozornosť názorom zúčastnených strán, ktoré odráža táto hodnotiacia správa.

Ako je uvedené v časti 4, súčasný program Kultúra už obsahuje rôzne nové prvky a zlepšenia, čím v niektorých prípadoch predchádza odporúčania hodnotiteľa.

Komisia chce preto zohľadniť výsledky tohto hodnotenia, a to najmä so zreteľom na prípravu nového programu EÚ v oblasti kultúry na obdobie po roku 2013.